

Банковият сектор и предизвикателствата на 2020г.

Димитър Радев
Управител на БНБ

Банковият сектор в България завърши 2019г. с много добри общи показатели и положителни тенденции - висока капиталова адекватност и ликвидност, кредитна активност, подобряващо се качество на активите и исторически най-висока секторна годишна печалба. Прегледът на качеството на активите и стрес тестът, извършени от Европейската централна банка, потвърдиха устойчивостта на сектора като цяло.

Стратегическо отражение върху банковия сектор в България ще има развитието на процеса на присъединяване към валутния механизъм ERM II и Банковия съюз, част от който бе оценяването на шест български банки от ЕЦБ. В следващите месеци предстои финална фаза в този процес. Изпълнението на поетите от българска страна ангажименти, в това число укрепването на капитала на две български банки, ще бъде последвано от съответна външна оценка. По поетата траектория България се приближава към постигане на качествено нова степен на европейска интеграция - членство в институции на еврозоната.

Това ще донесе значима промяна и от гледна точка на осъществяването на банковия надзор и дейностите, свързани с реструктуриране на банките.

Самото стартиране на процеса на установяване на тясно сътрудничество на Българската народна банка с ЕЦБ вече съществено разшири обхвата и усили интензитета на съвместната работа на двете институции. Едно фактическо членство в Банковия съюз допълнително ще задълбочи партньорството ни с ЕЦБ, Единния надзорен механизъм и Единния механизъм за реструктуриране.

Относно надзора, съгласно правилата на Европейската централна банка, тя ще надзирава най-големите банки в България, а експерти на БНБ ще участват в работата на съвместните надзорни екипи. Тази съвместна работа ще покрива дистанционния надзор, насочен към текущо наблюдение и оценка на риска, както и инспекциите на място на банки, опериращи в България. Останалите банки у нас ще останат под надзора на БНБ, но за тях постоянно ще обменяме надзорна информация с ЕЦБ.

Съвместната работата с ЕЦБ ще засегне и още много сфери от практическата организация и функциониране на банковия надзор. Например, експертите на БНБ ще разполагат с пряк достъп до цялостната аналитична експертиза в Единния надзорен механизъм. Историческият

опит сочи, че присъединяването към този механизъм генерира нова синергия между националните компетентни органи и ЕЦБ, при която процесът е двупосочен.

Заедно с присъединяването към Единния надзорен механизъм България ще се присъедини към Единния механизъм за реструктуриране. Това ще означава разпределение на отговорностите и правомощията съответно между Единния съвет за реструктуриране и БНБ като национален орган за реструктуриране на кредитни институции.

Правната рамка за присъединяването на България към Единния механизъм за реструктуриране е вече изградена. В много напреднал етап е подготовката за включване в Единния фонд за реструктуриране, включително за изчисляване на вноските на банките в този фонд, както и подготовката на процеса за планиране на реструктурирането на банки след присъединяване към Единния механизъм за реструктуриране.

Предстои важна за банките в България година, която очакваме да бъде, като цяло, успешна за сектора. Операциите на банките продължават да протичат в среда на по-скоро оптимистични нагласи на предприятия и домакинства, на фона на сравнително висок растеж на българската икономика. Успоредно с това, във външната среда са налице рискове и несигурност, които, поради отвореността и международната интегрираност на икономиката ни, могат потенциално да засегнат стопанската конюнктура в България. Развитието на определени негативни сценарии би могло да изостри аспекти от рисковия профил на банковия сектор. Ето защо е важно с поведението си банките да продължат да отчитат динамиката на основните рискове, в това число, на рисковете за доходността и рисковете, свързани с качеството на активите.

Банковият сектор продължава успешното си развитие, като иновациите и високите технологии остават ключът към по-високата клиентска удовлетвореност

Петър Андронов
Председател на УС на АББ,
Главен изпълнителен
директор на "ОББ" АД

През 2020г. до голяма степен банките няма да оперират в коренно различна икономическа среда и дневен ред спрямо предходната година. Настоящата година ще премине при очаквания за забавяне на темпото на икономически растеж и задържане на лихвените проценти на необикновено ниски нива, предвид сигналите от заобикалящата външна среда и решенията на водещите централни банки. Средата на ниски и отрицателни лихвени проценти ще продължи да има отражение върху цената на финансиране, нивата на нетния лихвен доход и лихвените маржове на банките.

Процесите на консолидация, които течаха и през изминалата година, също не са приключили. Те са естествен процес, който движи пазара напред.

Реализирането на възможността за членството на България във валутния механизъм ERM II и присъединяване към Единния надзорен механизъм, чрез установяване на тясно сътрудничество с Европейската централна банка /ЕЦБ/ са събития с изключително значение, не само за банковия сектор, но и за икономиката на страната, като цяло. Напредъкът по този въпрос през 2020г. би дал своето позитивно отражение, както върху дейността на банките, така и относно цялостната оценка за националното икономическо развитие и неговите перспективи.

Както е известно, с оглед на подготовката за това членство, през 2019г. ЕЦБ извърши професионално и без компромиси преглед на качеството на активите и стрес тестове на шест банки. Резултатите от оценката на ЕЦБ съответстват на тези от прегледа на активите и стрес теста, извършени от БНБ през 2016г. и на представянето на банковата система след това, отчитайки изминалото време. Затвърди се оценката за устойчивост на българската банкова система, която, като цяло, продължава да се характеризира със значителен капиталов излишък над регулаторните изисквания за съотношенията на капиталова адекватност и ликвидно покритие.

На фона на предизвикателствата от регулаторната среда, конкуренцията и ефективността, през изминалата година банките отчитат добри финансови резултати. За 2019г. резултатът на сектора ще бъде близък до този от предходната година. Съотношението на базовия собствен капитал от първи ред (СЕТ 1) е 19% и е сред десетте най-добри в Европа. Делът на необслужваните кредити още е висок, но се понижава бързо и е вече малко над 7%. Същевременно, характерна за банковата система в България е

по-високата степен на покритие с обезценка на brutните необслужвани кредити, в сравнение със средното ниво за страните от Европейския съюз /ЕС/. Възвращаемостта на капитала е осмата най-добра на Стария континент, а по възвращаемост на активите българската банкова система е на четвърто място в ЕС, по данни на Европейския банков орган към края на третото тримесечие на 2019г.

Банките през 2020г. ще продължат със своята активна политика и присъствие по отношение на кредитирането и на различните форми на финансово посредничество, на разнообразяването на продуктите и услугите, които предлагат.

Една от ключовите теми в банковата дейност са иновациите и високите технологии, развитието на дигиталните канали и други модерни способности за поддържане на по-тясна връзка с клиентите и по-добро разбиране и удовлетворяване на индивидуалните им потребности. Инвестициите в дигитализация са част от инструментите, с които банките биха могли да преодолеят предизвикателствата, породени от средата на ниски лихвени проценти. Иновациите, които банките въвеждат, позволяват на клиентите да пестят време и усилия. Достъпът до банкиране става непрекъснат, с фокус върху разширяването на обхвата и подобряване качеството на обслужване през електронните канали, което дава своето отражение върху по-ниската цена на дигиталните банкови услуги.

През 2020г. Асоциацията ще продължи да следва политиката на откритост и коректно отношение, както към своите членове, така и към държавните органи, други организации, медиите и обществото, като цяло.

Използваме възможността да изразим благодарността на Асоциацията на банките в България /АББ/ към Народно събрание, Министерство на финансите, Българска народна банка, Комисия за финансов надзор, Национална агенция за приходите, Прокуратура на Република България и други държавни органи и институции за конструктивното сътрудничество при законодателни предложения, различни нормативни промени или по повод на други обществено значими действия през отминалата 2019г.

Банковият сектор в България е приел за своя мисия активно да подкрепя и да съдейства за повишаване на финансовата грамотност. Банките, също така, традиционно участват в редица проекти, показващи тяхното социално отговорно поведение, както и подкрепят усилията на правоохранителните органи за предотвратяването и разкриването на финансови престъпления, свързани с изпирането на средства, придобити от незаконна дейност. В този контекст през пролетта на миналата година отбелязахме [Европейска седмица на парите 2019](#) за пети пореден път. Също за пета поредна година банките и правоохранителните органи проведоха [кампания срещу “финансовите мулета”](#), а с участие на нейните членове, АББ и Фондация “Нашите недоносени деца” организираха за пръв път [Дарителска кампания](#), посветена на Деня на детето.

Както досега, АББ ще продължи да разчита много на Европейската банкова федерация, на която е член, за професионализма и ефективността на своята дейност. Участието в работата на тази организация, която през 2020г. отбелязва 60 години от създаването си, е изключително полезно за взаимодействието на АББ с европейските и с местните регулатори, както и за подпомагане намирането на най-ефективните решения по различни важни за развитието на системата въпроси.

Издаваме своята признателност и сърдечна благодарност на представителите на банките - наши членове, които активно взимат участие в работата на Асоциацията, обединени в 6 комитета и 11 работни групи в АББ. Ще продължим да разчитаме на вас през 2020г., с оглед на очертаващите се предизвикателства пред банковия бизнес и високата обществена отговорност, която имаме, като един от ключовите сектори за развитието на националната икономика.

Фондът за компенсирание на инвеститорите - гарант за доверието в капиталовия пазар

Теодора Дренска
Председател на УС на Фонд за
компенсирание на инвеститорите

Към 31 декември 2019г. събраните във Фонда средства са на сума 17,52 млн. лв., инвестирани в ДЦК. Във Фонда участват 37 инвестиционни посредника, 18 банки-инвестиционни посредници и 32 управляващи дружества. От управляващите дружества само 4 държат клиентски активи, защитени от Фонда, така активните участници във ФКИ към 31.12.2019г. са общо 59. Към края на 2019г. участниците във Фонда управляват общо активи на клиенти на стойност 49,5 млрд. лв., като на годишна база бележат ръст от 24%. Увеличението

се дължи основно на нарастването на сумата на незащитените клиентски активи на професионалните инвеститори. Защитените от Фонда активи на клиенти са в размер на 2,25 млрд. лв., като банките продължават да управляват най-голям дял от общата сума на защитените клиентски активи при всички участници (72%). Нарастващите суми на клиентските активи индикират за позитивна тенденция в развитието на капиталовия пазар.

В края на годината, с решение на УС, размерът на годишната вноска за 2020г. бе запазен на ниво 0,05% по защитените финансови инструменти и 0,25% по паричните средства. Така, за 11-та поредна година участниците във Фонда ще плащат наполовина по-ниска от максимално допустимата от закона вноска по финансови инструменти и за четвърта поредна година ще правят по-ниска вноска по паричните средства.

От началото на 2017г. УС на Фонда отговаря и за управлението на Фонда за реструктуриране на инвестиционни посредници (ФПИП), който не е самостоятелно юридическо лице. Основната дейност на ФПИП е да финансира прилагането на инструментите за оздравяване и реструктуриране на проблемни инвестиционни посредници. Участници във ФПИП са всички посредници, които имат пълен лиценз за предоставяне на инвестиционни услуги, като техният брой към 31.12.2019г. е 18. Вноските към ФПИП се определят от КФН, в качеството ѝ на орган за реструктуриране на инвестиционни посредници, като към 31.12.2019г. набраните във ФПИП средства са общо в размер на 110 хил. лв.

През изминалата 2019г. основен акцент в дейността на Фонда бе изпълнението на задълженията му във връзка със задействането на процедурата по изплащане на компенсации от Фонда на клиентите на Матадор Прайм ООД. До задействането на процедурата по изплащане на компенсации на клиентите на посредника се стигна, след като на 11.10.2018г. Комисията за финансов надзор отне лиценза за извършване на дейност, като инвестиционен посредник, на Матадор Прайм ООД и назначи квестор на дружеството за срок от три месеца. На база резултатите от квестурата, на 24.01.2019г. КФН взе Решение № 102-ИП, с което установява, че по отношение на Матадор Прайм ООД са налице обстоятелства за

изплащане на компенсации от Фонда на клиентите на посредника, поради невъзможност на инвестиционни посредник да изпълни задълженията си към клиентите по причини, пряко свързани с неговото финансово състояние. В резултат на задействането на процедурата, до края на годината във Фонда постъпиха 78 искания за изплащане на компенсации от клиенти на Матадор Прайм ООД, като законовоустановеният срок за подаване на искания от клиентите на посредника изтича на 01.02.2020 г. УС е взел решения по част от постъпилите искания за изплащане на компенсация.

Наред с динамичната работа, свързана с изпълнението на процедурата по изплащане на компенсации на клиенти на Матадор Прайм ООД, дейността на Фонда бе насочена и към събиране на дължимите от участниците вноски в установения от закона срок; управление на средствата на Фонда; събиране и анализ на информацията за клиентските активи, управлявани от участниците в схемата; оценка на експозицията на Фонда, както и към други въпроси, касаещи функционирането на Фонда.

През 2020г. ще се навършат 15 години от създаването на Фонда. Можем да кажем, че за този период той се утвърди като авторитетна организация, съдействаща за поддържане на стабилността и доверието в капиталовите пазари.

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ

■ Г-н Иван Манев, директор на Дирекция „Сигурност и охрана“ в „Обединена българска банка“ АД, беше избран за председател на Комитета по сигурността към УС на АББ на проведено през м. януари заседание на комитета. На мястото на г-н Манев, който беше досегашен заместник-председател, беше избран г-н Александър Йорданов – началник на отдел “Сигурност” в “Райфайзенбанк /България/” ЕАД.

Двамата дългогодишни членове на Комитета бяха избрани единодушно, като беше отчетен техният значителен принос към работата на Комитета, както и безспорният им професионализъм и компетентност в сферата на банковата сигурност.

■ През м. декември беше проведено заседание на Комитета на ползвателите (КП) при “Централен депозитар” АД, на което представителят на АББ в този комитет - г-н Явор Дождевски от Ситибанк, който е и заместник-председател на Комитета по капиталови пазари в АББ, беше избран за ротационен председател на КП за период от една година. За секретар на КП беше определен представител на БФБ АД.

■ През първата половина на 2020г. АББ поема ротационното председателство на неформалната група на 8 национални банкови асоциации /България, Румъния, Полша, Унгария, Чехия, Словакия, Словения, Хърватия/, на която АББ е член от 2017г. Асоциацията ще домакинства заседание на главните секретари и други представители на членовете на неформалната група, което ще се проведе през м. юни в София. Заседанията на групата се провеждат два пъти годишно с домакинството на съответната асоциация – ротационен председател.